

Cilt/Volume: 4

Sayı/Issue: 1

Haziran/June 2015

BÜEFAD

BARTIN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ

Uluslararası Hakemli Dergi

AYRI BASIM

Doç. Dr. Ahmet AKIN – Oğuz AKKAYA

Sosyal Yeterlik ve Sosyal Sonuç Beklentileri Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması

The Validity and Reliability Study for the Turkish Version of the Social Efficacy and Social Outcome Expectations Scale

BARTIN UNIVERSITY
JOURNAL
OF FACULTY OF
EDUCATION
International Refereed Journal

ISSN 1308-7177

2015-4

1

BARTIN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ

BARTIN UNIVERSITY JOURNAL OF FACULTY OF EDUCATION

ISSN:1308-7177

ULUSLARARASI HAKEMLİ DERGİ / INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL

Cilt/Volume: 4, Sayı/Issue: 1, Haziran/June 2015

Sahibi

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Adına
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ (Dekan)

Editör

Yrd. Doç. Dr. Sedat BALLYEMEZ

Alan Editörleri

Prof. Dr. Çetin SEMERCİ
Doç. Dr. Necati HIRÇA
Doç. Dr. Nuriye SEMERCİ
Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK
Yrd. Doç. Dr. Ayla ÇETİN DİNDAR
Yrd. Doç. Dr. F. Gizem KARAOĞLAN YILMAZ
Yrd. Doç. Dr. Gülsün ŞAHAN
Yrd. Doç. Dr. Harun ER
Yrd. Doç. Dr. Neslihan USTA
Yrd. Doç. Dr. Sinem TARHAN
Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK
Yrd. Doç. Dr. Süreyya GENÇ
Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KARA

Yabancı Dil Sorumlusu

Yrd. Doç. Dr. Özge GÜN

Yayına Hazırlık

Arş. Gör. Arzu ÇEVİK
Arş. Gör. Ömer KEMİKSİZ

Sekretarya

Arş. Gör. Hasan Basri KANSIZOĞLU

Teknik Sorumlular

Yrd. Doç. Dr. Ramazan YILMAZ
Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI

İletişim

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi
74100 BARTIN – TÜRKİYE
e-posta: buedef@bartin.edu.tr
Tel: +90 378 223 54 59

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BUEFAD), yılda iki kez yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Yazıların sorumluluğu, yazarlarına aittir.

Owner

On Behalf of Bartın University Faculty of Education
Prof. Firdevs GUNES (Dean)

Editor

Asst. Prof. Sedat BALLYEMEZ

Field Editors

Prof. Cetin SEMERCI
Assoc. Prof. Necati HIRCA
Assoc. Prof. Nuriye SEMERCI
Asst. Prof. Ayse Derya ISIK
Asst. Prof. Ayla CETIN DINDAR
Asst. Prof. F. Gizem KARAOGLAN YILMAZ
Asst. Prof. Gulsun SAHAN
Asst. Prof. Harun ER
Asst. Prof. Neslihan USTA
Asst. Prof. Sinem TARHAN
Asst. Prof. Suleyman Erkam SULAK
Asst. Prof. Sureyya GENC
Asst. Prof. Yilmaz KARA

Foreign Language Specialist

Asst. Prof. Ozge GUN

Preparing for Publication

RA. Arzu CEVIK
RA. Omer KEMIKSIZ

Secretary

RA. Hasan Basri KANSIZOGLU

Technical Assistants

Asst. Prof. Ramazan YILMAZ
RA. Baris CUKURBASIS

Contact

Bartın University Faculty of Education
74100 BARTIN – TURKEY
e-mail: buedef@bartin.edu.tr
Tel: +90 378 223 54 59

Bartın University Journal of Faculty of Education (BUJFED) is a international refereed journal that is published two times a year. The responsibility lies with the authors of papers.

Kapak: Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI – Öğr. Gör. Hüseyin UYSAL

Dizin / İndeks

ULAKBİM Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı, EBSCOHOST, Index Copernicus, Proquest Education Journals Database, Modern Language Association, Citefactor, The Directory of Research Journal Indexing, Open Academic Journal Index, Ulrich's Periodicals Directory

YAYIN DANIŞMA KURULU / EDITORIAL ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Hayati AKYOL	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin ALKAN	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Sebahattin ARIBAŞ	Adıyaman Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet ARIKAN	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Safure BULUT	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Recai DOĞAN	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ	Bartın Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet GÜNŞEN	Trakya Üniversitesi
Prof. Dr. Bilgin Ünal İBRET	Kastamonu Üniversitesi
Prof. Dr. Ramazan KAPLAN	Bartın Üniversitesi
Prof. Dr. Firdevs KARAHAN	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Aziz KILINÇ	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet KIRKKILIÇ	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Murat ÖZBAY	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet SABAN	Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Çetin SEMERCİ	Bartın Üniversitesi
Prof. Dr. M. Fatih TAŞAR	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Yavuz TAŞKESENİGİL	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Cemal TOSUN	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Selahattin TURAN	Osmangazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mimar TÜRKKAHRAMAN	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Selma YEL	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Bahri ATA	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Eyyup COŞKUN	Mustafa Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. Erol DURAN	Uşak Üniversitesi
Doç. Dr. Tolga GÜYER	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Emine KOLAÇ	Anadolu Üniversitesi
Doç. Dr. Nuriye SEMERCİ	Bartın Üniversitesi
Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Çavuş ŞAHİN	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Neşe TERTEMİZ	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Kubilay YAZICI	Niğde Üniversitesi

BU SAYININ HAKEMLERİ / REFEREES OF THIS ISSUE

Prof. Dr. İbrahim BİLGİN	Mustafa Kemal Üniversitesi
Prof. Dr. Şeref MİRASYEDİOĞLU	Başkent Üniversitesi
Prof. Dr. Yaşare AKTAŞ ARNAS	Çukurova Üniversitesi
Doç. Dr. Başaran GENÇDOĞAN	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Bülent DİLMAÇ	Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Çiğdem KAN	Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Fatma Hülya ÖZCAN	Anadolu Üniversitesi
Doç. Dr. Fulya YÜKSEL ŞAHİN	Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Gizem SAYGILI	Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Dr. Hakan DÜNDAR	Kırıkkale Üniversitesi
Doç. Dr. H. Elif DAĞLIOĞLU	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Kaya YILMAZ	Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Kürşat YENİLMEZ	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Doç. Dr. M. Eyyüp SALLABAŞ	Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet TEMİZKAN	Mustafa Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. Meliha YILMAZ	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Melis MİNİSKER	Mustafa Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. Muammer YILMAZ	Bartın Üniversitesi
Doç. Dr. Muharrem AKTÜMEN	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Murat TUNCER	Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Mutlu TÜRKMEN	Bartın Üniversitesi
Doç. Dr. Necati HIRÇA	Bartın Üniversitesi
Doç. Dr. Nurten SARGIN	Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Saide ÖZBEY	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Soner ÖZDEMİR	Kırıkkale Üniversitesi
Doç. Dr. Süleyman CAN	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Şebnem KANDİL İNGEÇ	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Şaduman KAPUSUZOĞLU	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Şenay SEZGİN NARTGÜN	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Şendil CAN	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Tahsin İLHAN	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Doç. Dr. Tuncer BÜLBÜL	Trakya Üniversitesi
Doç. Dr. Yasin UYSAL	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Yücel ÖKSÜZ	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Doç. Dr. Yüksel GÖĞEBAKAN	İnönü Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Abdurrahim Can ELDEMİR	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Aynur PALA	Celal Bayar Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ayşe GÜLER	Kırıkkale Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Begüm YALÇINKAYA	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Burçin GÖKKURT	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Demet ZAFER GÜNEŞ	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 4, Sayı 1, Haziran 2015, BARTIN-TÜRKİYE
Bartın University Journal of Faculty of Education, Volume 4, Issue 1, June 2015, BARTIN-TURKEY

Yrd. Doç. Dr. Emrullah YILMAZ	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Erol BARIN	Gazi Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Fatma YAŞAR EKİCİ	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Funda NALBANTOĞLU YILMAZ	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Güliz AYDIN	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Hatice Sezgi SARAÇ	Akdeniz Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Hicran ÇETİN GÜNDÜZ	Nevşehir Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Hülya BAYBEK	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Kemal Zeki ZORBAZ	Mustafa Kemal Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mehmet MUTLU	Niğde Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Menderes ÜNAL	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Metin DENİZ	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Nalan OKAN	Niğde Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Nihat BAYAT	Akdeniz Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Özlem TAGAY	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sedat BALYEMEZ	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Seçil Eda KARTAL	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Semra KIRANLI GÜNGÖR	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sinem TARHAN	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Şaban ÇETİN	Gazi Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Taner BOZKUŞ	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Tekin ÇELİKKAYA	Ahi Evran Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Uğur DOĞAN	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Yakup DOĞAN	Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KARA	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Yüksel GÜNDÜZ	Artvin Çoruh Üniversitesi

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ Eğitim ve Zihinsel Değişim <i>Education and Mental Change</i>	1 - 20
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015111011	
Yrd. Doç. Dr. Hicran ÇETİN GÜNDÜZ – Yrd. Doç. Dr. Sinem TARHAN – Zeynep KILIÇ Toplumsal Cinsiyete Dayalı Meslek Seçimlerine Yönelik Tutum Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması <i>Attitude Towards Gender-Based Career Choices Scale Validity and Reliability Study</i>	21 - 33
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015111012	
Doç. Dr. Fatma Ebru İKİZ – Arş. Gör. Esra ASICI – Arş. Gör. Mustafa SAVCI – Arş. Gör. Canan YÖRÜK Problemlili İnternet Kullanımı İle Üniversite Yaşamına Uyum İlişkisi <i>Relations between Problematic Internet Usage and Adaptation to College Life</i>	34 - 50
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015111013	
Arş. Gör. Zakir ELÇİÇEK – Arş. Gör. İsmail KİNAY – Prof. Dr. Behçet ORAL Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimi Yeterlik Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması <i>Developing Teacher Candidates' Classroom Management Competency Scale: Validity and Reliability Study</i>	51 - 63
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015111014	
Doç. Dr. Fahri TEMİZYÜREK – Okt. Nihan Aylın ÜNLÜ Dil Öğretiminde Teknolojinin Materyal Olarak Kullanımına Bir Örnek: "Flipped Classroom" <i>The Use of Technology in Language Teaching Material as an Example: "Flipped Classroom"</i>	64 - 72
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015111015	
Doç. Dr. Gizem SAYGILI – Öğr. Gör. Halit KIRIKTAŞ – Arş. Gör. Hüseyin Talha GÜLSOY Bazı Değişkenlere Göre Öğretmenlerin Empatik Eğilim Düzeyleri <i>The Level of Empathic Tendencies of Teachers According to Different Variables</i>	73 – 82
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015111016	
Doç. Dr. Hülya GÜR – Arş. Gör. Mevhibe KOBAK DEMİR 7. Sınıf Matematik Ders Kitapları Cebir Kazanımlarının Ön Örgütleyiciler Açısından İncelenmesi <i>The Investigation of the Algebra Learning Outcomes in 7. Grade Mathematics Textbooks in Terms of Advance Organizers</i>	83 - 100
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015111017	
Yrd. Doç. Dr. Şakir SERBES – Yrd. Doç. Dr. Cevdet CENGİZ Sınıf Öğretmeni ve Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Tercih Ettikleri Öğretim Stilleri ve Stillere İlişkin Değer Algıları <i>Pre-Service Classroom and Physical Education Teachers' Teaching Styles Preferences and Perceptions of Teaching Styles</i>	101 - 114
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015111018	
Yrd. Doç. Dr. Demet GİRGIN Bireysel Çalgı Dersi Tükenmişlik Ölçeği Geliştirme Çalışması: Geçerlik ve Güvenirlik Analizi <i>Developing a Burnout Scale for Individual Instrument Courses: Validity and Reliability Analyses</i>	115 - 126
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015111019	
Doç. Dr. Muammer YILMAZ – Dr. Hüseyin ÖZÇAKMAK Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersleriyle İlgili Görüşlerinin Değerlendirilmesi <i>Assessment of Prospective Teachers' Views on Teaching Practice Courses</i>	127 - 136
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015111020	
Yrd. Doç. Dr. Erdal DEMİR Ortaokul ve Liselerde Görev Yapan Branş Öğretmenlerinin Kişilik Özelliklerinin Değerlendirilmesi <i>Assessment of Personality Traits of Branch Teachers Working in Secondary Schools and High Schools</i>	137 - 150
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2016111021	

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Arş. Gör. Mustafa FİDAN Akademisyenlerin Sınıflarında Örgütsel Değer Yönetimi Düzeyleri ve Öğretim Sürecinde İnovatif Uygulamaları <i>Organizational Value Management Levels in Classroom and Innovative Practices in Teaching Processes of Academics</i>	151 - 162
Doi: 10.14686/BUFAD.2015111022	
<hr/>	
Yrd. Doç. Dr. Nuray MAMUR – Prof. Dr. Vedat ÖZSOY Görsel Sanatlar Eğitiminde Portfolyo Değerlendirme <i>Portfolio Assessment in Visual Art Education</i>	163 - 177
Doi: 10.14686/BUFAD.2015111023	
<hr/>	
Dr. Serap ERGİN – Prof. Dr. Musa SARI 4MAT Öğretim Yöntemi ve Sunuş Yoluyla Öğretim Yöntemine Göre Öğrencilerin Öğrenme Stillерinin Başarıya Etkisinin Araştırılması <i>The Research of the Effect of Students' Learning Styles on Their Achievements According to the 4MAT (4 Mode Application Techniques) and Expository Instruction Methods</i>	178 - 203
Doi: 10.14686/BUFAD.2015111024	
<hr/>	
Doç. Dr. Ahmet AKIN – Oğuz AKKAYA Sosyal Yeterlik ve Sosyal Sonuç Beklentileri Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması <i>The Validity and Reliability Study for the Turkish Version of the Social Efficacy and Social Outcome Expectations Scale</i>	204 - 213
Doi: 10.14686/BUFAD.2015111025	
<hr/>	
Yrd. Doç. Dr. Meriç ERASLAN Üniversite Spor Bölümü Öğrencilerinin Atılganlık ve Karar Verme Stillерinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi <i>The Analysis of Impulsivity and the Decision Making Styles of Sports Students of the University According to Various Variables</i>	214 - 223
Doi: 10.14686/BUFAD.2015111026	
<hr/>	
Çınar KAYA Attitude towards Seeking Professional Psychological Help in a Sample of Pre-service Teachers <i>Bir Öğretmen Adayı Örnekleminde Profesyonel Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutum</i>	224 - 234
Doi: 10.14686/BUFAD.2015111027	
<hr/>	
Yrd. Doç. Dr. Hasbi ASLAN Sosyalizasyonun Bir Bileşeni Olarak Sanat ve Sanat Eğitiminin Rasyonellik Görünümü <i>Rational View of the Arts and Arts Education as a Component of Socialization</i>	235 - 248
Doi: 10.14686/BUFAD.2015111028	
<hr/>	
Doç. Dr. Nurhayat ÇELEBİ – Arş. Gör. Halim GÜNER – Veysel YILDIZ Toksik Liderlik Ölçeğinin Geliştirilmesi <i>Developing Toxic Leadership Scale</i>	249 - 268
Doi: 10.14686/BUFAD.2015111056	
<hr/>	
Yrd. Doç. Dr. Erdal TAŞLIDERE – Doç. Dr. Ali ERYILMAZ Assessment of Pre-Service Teachers' Misconceptions in Geometrical Optics via a Three-Tier Misconception <i>Öğretmen Adaylarının Geometrik Optik Konusundaki Kavram Yanılgılarının Üç-Aşamalı Kavram Yanılgısı Testi ile Değerlendirilmesi</i>	269 - 289
Doi: 10.14686/BUFAD.2015111057	

Sosyal Yeterlik ve Sosyal Sonuç Beklentileri Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması *

Ahmet AKIN, Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi, aakin@sakarya.edu.tr

Oğuz AKKAYA, Millî Eğitim Bakanlığı, oguzaybasakkaya@gmail.com

Öz: Bu araştırmanın amacı Sosyal Yeterlik ve Sosyal Sonuç Beklentileri Ölçeğinin (Wright, Wright ve Jenkins-Guarnieri, 2013) Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirliğini incelemektir. Araştırma 177'si kız, 118'i erkek olmak üzere 295 üniversite öğrencisi üzerinde yürütülmüştür. Ölçeğin yapı geçerliği için uygulanan açımlayıcı faktör analizinde KMO örneklem uygunluk katsayısı .95, Barlett Sphericity testi χ^2 değeri 3155.501 ($p < .001$) olarak bulunmuştur. Doğrulayıcı faktör analizinde 18 maddeden ve iki alt boyuttan (sosyal yeterlik beklentileri ve sosyal sonuç beklentileri) oluşan modelin iyi uyum verdiği görülmüştür ($\chi^2 = 308.07$, $sd = 132$, $RMSEA = .067$, $CFI = .94$, $IFI = .94$, $GFI = .90$, $SRMR = .045$). Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları sosyal yeterlik beklentileri alt ölçeği için .93, sosyal sonuç beklentileri alt ölçeği için .88, ölçeğin bütünü için .94 olarak bulunmuştur. Ayrıca madde toplam korelasyon katsayıları ise .57 ile .74 arasında sıralanmaktadır. Bu sonuçlar ölçeğin Türkçe formunun geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal öz-yeterlik, sosyal sonuç beklentileri, geçerlik, güvenilirlik, doğrulayıcı faktör analizi.

The Validity and Reliability Study for the Turkish Version of the Social Efficacy and Social Outcome Expectations Scale

Abstract: The aim of this study is to investigate the validity and reliability of the Turkish Version of the Social Efficacy and Social Outcome Expectations Scale (Wright, Wright, & Jenkins-Guarnieri, 2013). The sample of study consists of 295 (177 female, 118 male) university students. Exploratory factor analysis revealed that the value of Kiser-meyer-Olkin (KMO) measure of sampling adequacy is .95 and a significant result is on Bartlett's test of sphericity $\chi^2 = 3155.501$ ($p < .001$). Results of confirmatory factor analysis indicated that the eighteen items loaded on two factors: $\chi^2 = 308.07$, $df = 132$, $RMSEA = .067$, $CFI = .94$, $IFI = .94$, $GFI = .90$, $SRMR = .045$. The Cronbach alpha internal consistency coefficients were found as .93 for social efficacy expectations, as .88 for social outcome expectations, and as .94 for overall scale. The corrected item-total correlations of Social Efficacy and Social Outcome Expectations Scale ranged from .57 to .74. These results demonstrate that this scale is a valid and reliable instrument.

Key Words: Social efficacy, social outcome expectations, validity, reliability, confirmatory factor analysis

* Bu çalışma 17-19 Aralık 2013 tarihlerinde düzenlenen, 2. Uluslararası Kaos, Karmaşa ve Liderlik kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

1. GİRİŞ

Bandura (2001) bireyi sosyal sistemlerin bir ürünü olduğu kadar, aynı zamanda sosyal sistemleri üreten bir varlık olarak ifade etmektedir. Sosyal Bilişsel Kuram'ın karşılıklı belirleyicilik modeline göre bireyin gelişimi bireyin davranışları, bilişsel süreçleri ve sosyal çevrenin üçlü bir etkileşimi sonucu oluşur (Bandura, 1986). Birey, ödül ve ceza gibi çevresel belirleyicilerle birlikte, inançlar, düşünceler ve beklentiler gibi içsel beklentilerin oluşturduğu etkileşimli bir sistemin içerisinde davranışlarını gerçekleştirir. Bireyin davranışlarının yol açtığı sonuçlar da içsel ve çevresel beklentileri etkiler. Klasik davranışçılara karşı çıkarak, bilişsel süreçlerin davranışlar üzerindeki etkilerine vurgu yapan ve karşılıklı belirleyicilik modelini ileri süren bu kuram beş ana kavram etrafında şekillenmektedir. Bu kavramlar gözlem yoluyla öğrenme, öz-yeterlik, sonuç beklentileri, hedef belirleme ve kendini düzenlemedir (Bandura, 1986, 1997, 2001).

Bu kavramlardan öz-yeterlik kavramı araştırmacılar tarafından yoğun ilgi görmektedir (DeWitz ve Walsh, 2002). Öz-yeterlik bireyin yapabileceklerine dair yargıları, belirli bir görevi başarılı bir şekilde tamamlayabileceğine, bir davranışı başarılı bir şekilde gerçekleştirebileceğine olan inancıdır (Bandura, 1997). Öz-yeterlik bir yetenek değildir. Bireyin, farklı koşullarda karşılaştığı güçlüklerin üstesinden gelme ve durumları değiştirmede, sahip olduğu becerileri organize etmek için bireyin yapabileceklerine dair olan inancıdır.

Öz-yeterlik inançları çeşitli bilgi kaynaklarından elde edilmekte ve davranışların sonuçları üzerinde etkileri olmaktadır. Dört ana bilgi kaynağı öz-yeterliğin düşük ya da yüksek oluşu üzerinde etkiye sahiptir. Bunlar; performans başarıları, dolaylı deneyimler, sözlü ikna ve psikolojik durumdur (Bandura, 1997). Birey geçmişte bir görevi tamamlamada veya bir davranışı yerine getirmede başarılı ya da başarısız olabilir. Performans başarıları bu tür başarı deneyimlerini içermektedir. Fakat bireyin hayatında yalnızca kendi başarı deneyimleri yoktur. Birey başkalarının davranışlarını gözlemleyerek de bir şeyler öğrenebilir. Bu yolla edinilen deneyimler dolaylı deneyimlerdir. Öz-yeterlik inançlarını etkileyen bir diğer kaynak ise sözel iknadır. Sözel ikna bireyin bir davranışı gerçekleştirebileceğine ya da bir görevi tamamlayabileceğine dair başkalarının ya da kendi iç konuşmasının yaptığı telkinler, teşvikler, cesaretlendirmelerdir. Son olarak fizyolojik ve duygusal durumların da bireyin öz-yeterliği üzerinde etkisi vardır. Bandura (1997), duygusal ve bedensel bilgilerin özellikle stresle başa çıkma, sağlıklı olma ve fiziksel başarılarla ilgili davranışlar açısından anlamlı olduğunu ifade etmiştir.

Bandura (1997) belirli bir alana ilişkin öz-yeterlik inancının derecesinin, bireyin beklenen davranışı gerçekleştirmede ya da o davranıştan kaçınmadaki istekliliğini ve o davranışı gerçekleştirirken göstereceği çabanın ve sebatın derecesini etkileyeceğini ileri sürmüştür. Öz-yeterlik inançları yaklaşma-kaçınma, performans ve sebat olmak üzere üç temel davranışa yol açmaktadır (Bandura, 1997). Bir davranışa ilişkin bireyin yüksek bir öz-yeterliği varsa, o davranışı gerçekleştirmeye daha istekli olabilir, iyi bir şekilde gerçekleştirebilir ve o davranışı gerçekleştirmekte daha çok ısrarcı olabilir. Diğer taraftan, düşük bir öz-yeterliği olan birey ise, davranışı gerçekleştirmekten kaçınmaya eğilimli olabilir, Davranışı gerçekleştirmede başarısızlık yaşayabilir ve davranışı gerçekleştirmek için ısrarla çabalamayabilir.

Yeterlik inançları bireyin davranış seçimleri, sarf edecekleri çabanın miktarı, engeller ve başarısızlıklar karşısında ne kadar uzun süre sebat göstereceği ve motivasyon düzeyi üzerinde etkilidir (Bandura, 1997, 2001). Bu inançlar bireyin karamsar ya da iyimser düşünüş biçimi geliştirmesine ve kendini yüceltici ya da kendini engelleyici davranmasına etki eder. Birey karşılaştığı bir güçlüğün üstesinden gelebileceğine dair yüksek bir öz-yeterliğe sahipse, bireyin davranışının sonucunda ortaya çıkacak sonuçlara ilişkin daha iyimser olması beklenir. Ayrıca öz-

yeterliği yüksek olan bireyin başarısızlıklarla karşılaşsa bile, kendini yüceltme güdüsüyle başarısızlığın üstesinden gelebilmek için çabasında ısrarcı olması beklenir. Bununla birlikte bireyin davranışlarına ilişkin sonuç beklentileri üzerindeki ve hedef belirleme sürecindeki etkisi nedeniyle öz-yeterlik bireyin motivasyon düzeyini kendi kendine düzenlemesine katkı sağlar. Birey öz-düzenleme yaparak motivasyonunu artırır (Bandura, 2001).

Öz-yeterlik bireyin yaşadığı sosyal çevre ile karşılıklı bir etkileşim içerisindedir. Sosyal çevre bazı becerileri, ilgi alanlarını ve değer yargılarını yüceltir. Dolayısıyla çevre bireyin davranış seçimlerini etkilemektedir. Aynı zamanda bireyin davranışlarına ilişkin tercihleri, çevreyi yeniden şekillendirmektedir. Bu nedenle “insanlar kendi çevrelerini seçmekle ve şekillendirmekle, kendi oluşumlarında paya sahip olabilirler” (Bandura, 2001).

Bireyin davranışları üzerinde etkisi olan bir diğer etmen sonuç beklentileridir. Bireyler içinde buldukları dünyada gerçekleşen çevresel olaylarla ortaya çıkan sonuçlar arasındaki koşullu ilişkileri gözlemleyerek sonuç beklentilerini oluştururlar (Bandura, 1986). Sonuç beklentileri, bireyin belirli bir davranışın belirli bir sonucu doğuracağına ilişkin tahminleridir (Bandura, 1986, 1997, 2001). Sonuç beklentileri bireyin içerisinde bulunduğu çevrenin dayatmalarından sıyrılmasını ve içinde bulunduğu anı şekillendirerek istenilen geleceğe ulaşmasını sağlar (Bandura, 2001).

Bireyler davranışlarını sonuç beklentilerine göre düzenleyerek eylemlerinin seyrini değiştirirler. Olumlu sonuçlar doğurma ihtimali olan eylemleri tercih eder, ödüllendirilme ihtimali düşük olan ya da cezalandırılma ihtimali yüksek olan eylemlerden genellikle kaçınırlar. Fakat işlevselci bakışın önerdiği gibi, bireyin davranışı sadece davranışının doğuracağı sosyal sonuçlara ilişkin beklentilerle şekillenmez. Bandura (2001) “eylemler beklenen dışsal ödüllere veya cezalara göre sergilenseydi, insanlar, o anda kanatlarını savurmak için etki eden şey her ne ise onunla uyumlu bir şekilde yön değiştiren bir rüzgar gülü gibi davranacaklardı” demiştir. Gerçekte bireyler karşılaştıkları durumların üstesinden gelebilmek için öz-yönelime sahiptir. Kişisel standartlarını oluşturduktan sonra bireyler davranışlarını öz-değerlendirme sonuçlarına göre düzenlerler. Bu düzenleme dışsal sonuçların etkisini artırabileceği gibi geçersiz de kılabilir (Bandura, 2001).

Öz-yeterlikleri ve sonuç beklentileri, her ikisi birden, bireylerin davranışları ve hedefleri üzerinde etkiye sahiptir (Bandura, 1997, 2012). Öz-yeterlik bireyin bir davranışı gerçekleştirebileceğine ilişkin inançlarıyken, sonuç beklentileri sergilenen davranışın yol açacağı sonuca ilişkin inançlardır (Bandura, 2006). Buna göre bir görevi tamamlayabilmek için gereken becerilere sahip olduklarına inanan bireyler genellikle, görevi tamamlamakla, istenilen sonuca ulaşmayı beklerler. Aynı şekilde bireyin bir duruma ilişkin becerilerine yönelik algısı da bir durumun beklenen sonucu üzerinde büyük etkiye sahiptir (Bandura, 2006). Dolayısıyla her iki kavram da bireyin davranışları üzerinde etkisi olan bilişsel yargılarıyla ilişkilidir ve birbirlerine bağımlı olarak işlemlenmektedir (Bandura, 2012).

Öz-yeterlik ve sonuç beklentileri, her ikisi de, belirli bir duruma, amaca ya da davranış alanına yöneliktir (Bandura, 1997). Bu nedenle çeşitli alanlarda bu kavramlarla ilgili araştırmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar akademik başarıya, uzmanlık alanının seçimine ve mesleki tercihlere ilişkin araştırmalardır (DeWitz ve Walsh, 2002; Smith ve Betz, 2000). Ayrıca öz-yeterlik bireylerin sosyal ilişkiler kurma becerileri açısından da ele alınmakta ve sosyal öz-yeterliğin çeşitli kavramlar üzerindeki etkileri araştırılmaktadır (Smith ve Betz, 2000).

Sosyal öz-yeterlik Smith ve Betz (2000) tarafından “bireylerin, kişilerarası ilişkileri başlatmak ve sürdürülebilmek için gerekli olan, sosyal ilişkilerle alakalı görevleri yerine getirme becerilerine duydukları güven” olarak tanımlanmaktadır. Bireyler, diğer alanlarda olduğu gibi, sosyal ilişkiler geliştirebilmek için sergiledikleri davranışların yol açacağı sonuçlara yönelik

beklentilere sahiptirler. Sosyal davranışların doğuracağı sonuçlarla ilgili bu beklentiler sosyal sonuç beklentileridir (Wright ve diğerleri, 2013). Sosyal Bilişsel Kuram'a göre öz-yeterlik inançları ile sonuç beklentileri, her ikisi birden, bireyin davranışları üzerinde etkisi olan bilişsel yargılarıyla ilişkilidir ve birbirlerine bağımlı olarak işlemektedir (Bandura, 2012).

Sosyal öz-yeterlik üzerine yapılan daha önceki çalışmalarda araştırmacılar Sherer ve diğerleri (1982) tarafından geliştirilen Öz-yeterlik Ölçeği'nin (Self Efficacy Scale, SES) sosyal öz-yeterlik alt ölçeğini kullanmışlardır. Bu alt ölçeğin güçlü psikometrik özelliklere sahip olmayışı sadece sosyal ilişkilere yönelik öz-yeterliği ölçen ve psikometrik açıdan daha güçlü bir ölçeğin geliştirilmesi ihtiyacını doğurmuştur. Bu amaçla Smith ve Betz (2000), Algılanan Sosyal Öz-yeterlik Ölçeği'ni (Perceived Social Self-Efficacy Scale, PSSE) geliştirmişlerdir (Cronbach a = .94). Türkçe'ye ise Palancı (2005) tarafından uyarlanmıştır (Cronbach a = .89). Bu ölçek günümüzde Bandura'nın (1997) öz-yeterlik kuramıyla uyumlu olarak sosyal öz-yeterliği ölçen tek ölçme aracıdır. Fakat Bandura'nın teorisinin önemli bir parçası olan sosyal sonuç beklentileri ölçeğin kapsamında değildir (Wright ve diğerleri, 2013).

Sonuç olarak, öz-yeterliği ve sonuç beklentilerini birlikte ele alan çalışmalar açısından literatürde bir eksiklik söz konusudur (Wright ve diğerleri, 2013). Sosyal ilişkiler açısından her iki kavramı da birlikte ölçen bir tek ölçek, araştırmacıların bireylerin kişilerarası ilişkileriyle ilgili kapasiteleri hakkındaki inançlarını ve sonuç beklentilerini çeşitli açılardan eksiksiz bir şekilde değerlendirme imkanı sunacaktır. Ayrıca bu, sağlıklı ilişki modelleri geliştirmek için oluşturulabilecek müdahale programlarına da katkı sağlayabilir.

Önceki araştırmalar sosyal öz-yeterlikle bazı kavramlar arasında pozitif ilişkiler ortaya koymaktadır. Sosyal öz-yeterlik; yardım etme, başkalarıyla ilgilenme, empatik düşünme gibi prososyal davranışlar (Caprara ve Steca, 2007), olumlu ve olumsuz duyguları düzenlemeye ve yönetmeye yönelik öz-yeterlik (Caprara ve Steca, 2005), üniversite öğrencilerinin yaşam amacına sahip olma algıları (DeWitz, Woolsey ve Walsh, 2009) ve yaşam doyumu (Wright ve Perrone, 2010) ile pozitif yönde ilişkilidir. Diğer taraftan sosyal öz-yeterlik; sosyal anksiyete (Anderson ve Betz, 2001), utangaçlık (Smith ve Betz, 2002), depresyon (Hermann ve Betz, 2004, 2006) ve yalnızlık (Hermann ve Betz, 2006) ile negatif ilişkili bulunmuştur. Ayrıca Matsushima ve Shiomi (2003) yüksek öz-yeterlik düzeyi ile kişilerarası stresin negatif, bir tür sonuç beklentisi olan destek beklentisinin ise pozitif ilişkili olduğunu bulmuşlardır. Ülkemizde yapılan çalışmalarda ise sosyal öz-yeterlik ile öznel iyi oluş (Özbay, Palancı, Kandemir ve Çakır, 2012) pozitif, internet bağımlılığı (Akın ve İskender, 2010) negatif ilişkili bulunmuştur. Ayrıca sosyal yetkinlik ile bir tür sonuç beklentisi olan arkadaş, aile ve öğretmenden algılanan sosyal destek pozitif yönde ilişkili bulunmuştur (Traş ve Arslan, 2013).

Sonuç olarak, sosyal öz-yeterlik kişilerarası ilişkilerde önemli bir kavramdır ve bireylerin sosyal ilişkilerle alakalı becerileri hakkındaki inançlarının çeşitli kavramlarla ilişkisinin araştırılması psikolojik araştırmaların konusu olmaya devam edecektir. Bu nedenle, sosyal ilişkilerdeki öz-yeterliği ve sosyal ilişkilere yönelik sonuç beklentilerini birlikte ölçen bir ölçeğin Türkçeye uyarlanması araştırmaların bu alanda genişletilmesine katkı sağlayacaktır. Bu çalışmanın amacı, Wright ve diğerleri (2013) tarafından geliştirilen Sosyal Yeterlik ve Sosyal Sonuç Beklentileri Ölçeği'ni Türkçeye uyarlamak ve ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğini incelemektir.

2. YÖNTEM

2.1. Çalışma Grubu

Ölçeğin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik analizleri Sakarya Üniversitesi'nin Fen Edebiyat ve Eğitim Fakültelerinde öğrenim gören 177'si kız, 118'i erkek toplam 295 üniversite öğrencisi üzerinde yürütülmüştür. Öğrencilerin yaşları 18 ile 29 arasında değişmektedir.

2.2. İşlem

Ölçeğin Türkçeye uyarlanması sürecinde öncelikle ölçeği geliştiren Stephen L. Wright ile elektronik posta yoluyla iletişime geçilmiş ve ölçeğin uyarlanabileceğine ilişkin gerekli izin alınmıştır. İlk aşamada ölçeğin İngilizce formu, iyi düzeyde İngilizce bilen 2 öğretim üyesi tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Bu Türkçe formlar geri tercüme edilerek Türkçe ve İngilizce formlar arasındaki tutarlılık incelenmiştir. Daha sonra anlam ve dil bilgisi açısından incelenerek gerekli düzeltmeler yapılmış ve taslak Türkçe form elde edilmiştir. Ardından denemelik Türkçe form rehberlik ve psikolojik danışma ile ölçme ve değerlendirme alanında uzman olan 4 öğretim üyesine incelenilerek görüşleri doğrultusunda bazı değişiklikler yapılmıştır.

Bu araştırmada yapı geçerliği için açımlayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirliği iç tutarlık yöntemiyle, madde analizi ise düzeltilmiş madde-toplam korelasyonu ile incelenmiştir. Geçerlik ve güvenilirlik analizleri için SPSS 13.0 ve LISREL 8.54 (Jöreskog ve Sorbom, 1996) programları kullanılmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Sosyal Yeterlik ve Sosyal Sonuç Beklentileri Ölçeği (SYSSBÖ): Bireylerin sosyal ilişkiler başlatma ve sürdürebilme becerilerine yönelik öz-yeterlik inançları ile sosyal ilişkilerin sonuçlarına ilişkin sonuç beklentilerini değerlendirmek amacıyla Wright ve diğerleri (2013) tarafından geliştirilen Sosyal Yeterlik ve Sosyal Sonuç Beklentileri Ölçeği 18 maddeden ve iki alt boyuttan (sosyal yeterlik beklentileri ve sosyal sonuç beklentileri) oluşan bir ölçme aracıdır. Ölçek 5'li derecelendirme ("1" Kesinlikle katılmıyorum- "5" Kesinlikle katılıyorum) şeklinde puanlanmaktadır. Yüksek puanlar yüksek düzeyde sosyal öz-yeterliği ve sosyal sonuç beklentilerini göstermektedir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 90, en düşük puan 18'dir. Ölçekte ters kodlanan madde bulunmamaktadır. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı sosyal yeterlik beklentileri alt boyutu için .97 ve sosyal sonuç beklentileri alt boyutu için .91 olarak bulunmuştur. Ölçeğin faktör yükleri .55 ile .98 arasında değişmektedir. Ölçeğin sosyal yeterlik beklentileri alt boyutu 12, sosyal sonuç beklentileri alt boyutu 6 maddeden oluşmaktadır.

3. BULGULAR

3.1. Madde Analizi ve Güvenirlik

Ölçeğin maddelerinin ayırt etme gücünü belirlemek amacıyla madde analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda, ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayılarının .57 ile .74 arasında sıralandığı görülmüştür. Toplam puanlara göre belirlenmiş %27'lik alt ve üst grupların madde puanlarındaki farklara ilişkin t ($sd=158$) değerlerinin ise -10.27 ($p<.001$) ile -17.35 ($p<.001$) arasında sıralandığı görülmüştür. Bulgular Tablo 1'de görülmektedir.

Tablo 1: Sosyal Yeterlik ve Sosyal Sonuç Beklentileri Ölçeği Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyon Katsayıları

Madde No	r_{jx}	T	Madde No	r_{jx}	t
1	.67	-14.98***	10	.73	-16.99***
2	.72	-15.80***	11	.74	-16.19***
3	.71	-14.28***	12	.72	-17.35***
4	.70	-14.26***	13	.66	-12.40***

5	.57	-10.54***	14	.64	-12.80***
6	.64	-11.88***	15	.67	-13.93***
7	.67	-13.76***	16	.57	-10.27***
8	.64	-12.42***	17	.66	-13.46***
9	.66	-12.78***	18	.62	-14.88***

Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık güvenirlik katsayıları sosyal yeterlik beklentileri alt ölçeği için .93, sosyal sonuç beklentileri alt ölçeği için .88, ölçeğin bütünü için .94 olarak bulunmuştur.

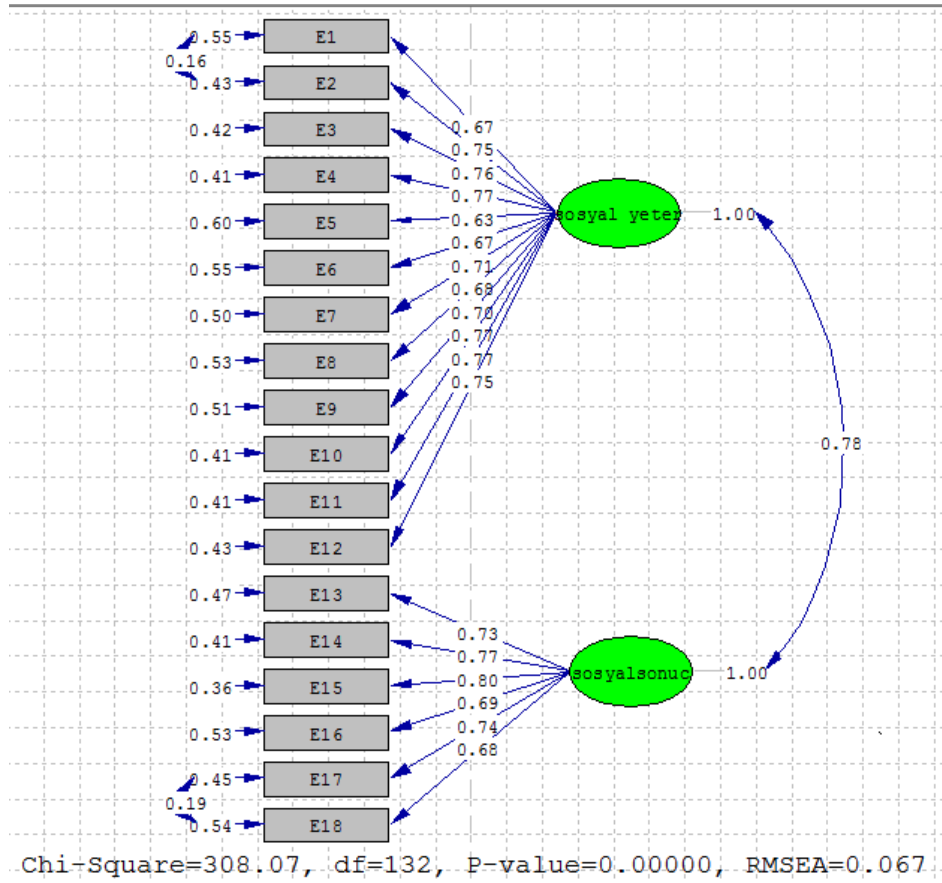
3.2. Yapı Geçerliği

Açımlayıcı faktör analizi. Sosyal Yeterlik ve Sosyal Sonuç Beklentileri ölçeğinin yapı geçerliğini incelemek için yapılan AFA'da öncelikle bütün maddeler arasında korelasyon matrisi incelenerek önemli oranda manidar korelasyonların olup olmadığına bakılmış ve faktör analizinin yapılabilmesine uygunluk gösterir nitelikte manidar ilişkilerin olduğu görülmüştür. Daha sonra örneklem uygunluğu (sampling adequacy) ve Barlett Sphericity testleri yapılmıştır. Verilerin faktör analizine uygunluğu için KMO .60'dan yüksek ve Barlett testinin anlamlı çıkması gerekmektedir (Büyüköztürk, 2004). Bu çalışmada KMO örneklem uygunluk katsayısı .95, Barlett Sphericity testi χ^2 değeri ise 3155.501 ($p < .001$) bulunmuştur. Ölçeğin orijinal formu 2 alt ölçekten oluşmaktadır. Bu nedenle yapılan AFA'da temel bileşenler tekniği ile oblik döndürme faktör çözümlemesi sonuçları 2 faktörle sınırlandırılmıştır. Yapılan analiz sonucunda toplam varyansın %59'unu açıklayan, 18 madde ve 2 alt ölçekten oluşan bir ölçme aracı elde edilmiş ve alt boyutlarda yer alan maddelerin orijinal formdaki maddelerle birebir örtüştüğü görülmüştür. Ölçeğin faktör yükleri ve açıkladıkları varyans oranlarına ilişkin bilgiler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Sosyal Yeterlik ve Sosyal Sonuç Beklentileri Ölçeği Faktör Yükleri

Madde	Sosyal yeterlik beklentileri	Sosyal sonuç beklentileri
1	.56	
2	.81	
3	.85	
4	.88	
5	.79	
6	.66	
7	.68	
8	.67	
9	.68	
10	.68	
11	.62	
12	.66	
13		.61
14		.74
15		.80
16		.80
17		.81
18		.80
%58.81	%50.47	%8.34

Doğrulayıcı faktör analizi. Sosyal Yeterlik ve Sosyal Sonuç Beklentileri Ölçeği'nin yapı geçerliği için ölçeğin orijinal formunda bulunan faktörlerin doğrulanması amacıyla doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Elde edilen uyum indeksleri ($\chi^2 = 308.07$, $sd = 132$, $RMSEA = .067$, $CFI = .94$, $IFI = .94$, $GFI = .90$, $SRMR = .045$) iki alt boyuttan oluşan modelin iyi uyum verdiğini ortaya koymuştur (Hu ve Bentler, 1999). Doğrulayıcı faktör analizine ait faktör yükleri Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1: Sosyal Yeterlik ve Sosyal Sonuç Beklentileri Ölçeğine İlişkin Path Diyagramı ve Faktör Yükleri

4. TARTIŞMA

Bireylerin davranışları ve hedefleri üzerinde, hem o davranışı gerçekleştirebileceklerine ilişkin yeterlik inançlarının hem de davranışın yol açacağı sonuçlara yönelik beklentilerinin etkisi vardır (Bandura, 1997, 2012). Öz-yeterlik bireyin bir davranışı gerçekleştirebileceğine, bir görevi başarılı bir şekilde tamamlayabileceğine ilişkin inançlarıyken, sonuç beklentileri sergilenen davranışın doğuracağı sonuca ilişkin inançlardır (Bandura, 2006). Buna göre bir davranışı başarılı bir şekilde gerçekleştirebileceklerine inanan bireyler genellikle, davranışı gerçekleştirmekle, istenilen sonuca ulaşmayı beklerler. Aynı şekilde, bireyin bir duruma ilişkin becerilerine yönelik algısı da o durumun beklenen sonucunu büyük oranda etkilemektedir (Bandura, 2006). Dolayısıyla, her iki kavram da bireyin davranışları üzerinde etkisi olan bilişsel yargılarıyla ilişkilidir ve birbirlerine bağımlı olarak işlemektedir (Bandura, 2012).

Son yıllarda öz-yeterlik kavramı sosyal ilişkiler açısından da araştırılmaktadır. Bireylerin kişilerarası ilişkileri başlatmak ve sürdürebilmek için gerekli olan becerilerine ilişkin algıları ile çeşitli kavramların ilişkili olduğu görülmektedir (Akin ve İskender, 2010; Anderson ve Betz, 2001; Caprara ve Steca, 2007; DeWitz ve Walsh, 2002; Matsushima ve Shiomi, 2003; Wright ve Perrone, 2010; Smith ve Betz, 2002). Fakat sonuç beklentilerini kişilerarası ilişkiler açısından araştırmaya yönelik çalışmalar kısıtlıdır. Bazı araştırmalar bir tür sonuç beklentisi olan sosyal destek beklentisinin, yüksek öz-yeterlik düzeyi ile pozitif yönde ilişkili olduğunu göstermektedir (Matsushima ve Shiomi, 2003; Traş ve Arslan, 2013). Sosyal ilişkilerdeki öz-yeterliği ve sosyal ilişkilerle ilgili sonuç beklentilerini birlikte ölçen bir ölçeğin geliştirilmiş olması araştırmaların bu alanda genişletilmesine katkı sağlayacaktır.

Bu çalışmada Wright ve diğerleri (2013) tarafından geliştirilen Sosyal Yeterlik ve Sosyal Sonuç Beklentileri Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması ve Türkçe formun geçerlik ve güvenilirliğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğinin incelenmesinde açılımlı ve doğrulayıcı faktör analizleri kullanılmıştır. Açılımlı faktör analizinde 18 madde ve 2 alt ölçekten oluşan bir ölçme aracı elde edilmiş ve alt boyutlarda yer alan maddelerin orijinal formdaki maddelerle birebir örtüştüğü görülmüştür. Yapılan DFA sonucunda elde edilen uyum indeksleri incelendiğinde, iki alt boyutlu modelin iyi uyum verdiği ve ölçeğin orijinal faktör yapısının Türkçe formun faktör yapısıyla uyumlu olduğu görülmüştür. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin Türkçe formunun güvenilirlik katsayılarının yüksek bulunması güvenilirliğin yeterli düzeyde olduğunu göstermektedir. Araştırmalarda kullanılacak ölçme araçları için öngörülen güvenilirlik düzeyinin .70 olduğu (Sipahi, Yurtkoru ve Çinko, 2008) dikkate alınırsa, ölçeğin Türkçe formunun güvenilirliğinin sağlandığı görülmektedir. Öte yandan yapılan madde analizi sonucunda ölçeğin madde-toplam korelasyon katsayılarının .30 ölçütünü karşıladığı görülmüştür. Madde-toplam korelasyon katsayılarının yorumlanmasında .30 ve daha yüksek olan maddelerin, bireyleri ölçülen özellik bakımından iyi derecede ayırt ettiği (Özdamar, 2004) göz önüne alındığında, madde toplam korelasyon katsayılarının yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarından elde edilen bulgulara göre ölçeğin kullanıma hazır olduğu söylenebilir. Ölçeğin test tekrar-test güvenilirliğinin incelenmesi de ilerideki çalışmalar için oldukça önemlidir. Ayrıca ölçeğin uyum geçerliğini belirlemek amacıyla, geçerlik ve güvenilirliği kanıtlanmış ölçeklerle uyarlanan bu ölçek arasındaki ilişkiler incelenebilir. Özellikle sosyal sonuç beklentileri alt boyutu için uyum geçerliği çalışmaları yapılması faydalı olacaktır (Wright vd., 2013).

KAYNAKLAR

- Akın, A. Ve İskender, M. (2010). Social self-efficacy, academic locus of control and internet addiction. *Computers and Education*, 54, 1101-110.
- Anderson, S. L. ve Betz, N. E. (2001). Sources of social self-efficacy expectations: Their measurement and relation to career development. *Journal of Vocational Behavior*, 58, 98-117.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York, NY: W. H. Freeman.
- Bandura, A. (2001). *Social Cognitive Theory: An agentic perspective*. Annual Review of Psychology, 52, 1-26.
- Bandura, A. (2006). *Guide for constructing self-efficacy scales*. In F. Pajares & T. Urdan (Eds.), Self-efficacy beliefs of adolescents (pp. 307-337). Charlotte, NC: Information Age.
- Bandura, A. (2012). On the functional properties of perceived self-efficacy revisited. *Journal of Management*, 38, 9-44.
- Büyükköztürk, Ş., Akgün, Ö., Kahveci, Ö. ve Demirel, F. (2004). Güdülenme ve Öğrenme Stratejileri Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 4(2), 207-239.
- Caprara, G. V. ve Steca, P. (2007). Prosocial agency: The contribution of values and self-efficacy beliefs to prosocial behavior across ages. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 26, 218-239.

- Caprara, G. V. ve Steca, P. (2005). Prosocial behavior conducive to life satisfaction across ages. *Journal of Social and Clinical Psychology, 24*, 191-217.
- DeWitz, S. J. ve Walsh, W. B. (2002). Self-efficacy and college student satisfaction. *Journal of Career Assessment, 10*, 315-326.
- DeWitz, S. J., Woolsely, M. L. ve Walsh, W. B. (2009). College student retention: An exploration of the relationship between self-efficacy beliefs and purpose in life among college students. *Journal of College Student Development, 50*, 19-34.
- Hermann, K. S. ve Betz, N. E. (2004). Path models of the relationships of instrumentality and expressiveness, social self-efficacy, shyness, and depressive symptoms. *Journal of Social and Clinical Psychology, 25*, 1086-1106.
- Hermann, K. S. ve Betz, N. E. (2006). Path models of the relationships of instrumentality and expressiveness, social self-efficacy, and self-esteem to depressive symptoms in college students. *Journal of Social and Clinical Psychology, 25*, 1086-1106.
- Hu, L. ve Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling, 6*, 1-55.
- Joreskog, K. G. ve Sorbom, D. (1996). *LISREL 8 reference guide*. Lincolnwood, IL: Scientific Software International.
- Matsushima, R. ve Shiomi, K. (2003). Social self-efficacy and interpersonal stress in adolescence. *Social Behavior and Personality, 31*, 323-332.
- Özbay, Y., Palancı, M., Kandemir, M. ve Çakır, O. (2012). Üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluşlarının duygusal düzenleme, mizah, sosyal öz yeterlik ve başa çıkma davranışları ile yordanması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 10(2)*, 325-345.
- Özdamar, K. (2004). *Paket programlar ile istatistik veri analizi 1*. Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Palancı, M. (2004). *Üniversite öğrencilerinin sosyal kaygı problemlerini açıklama ve gidermeye yönelik gerçeklik terapisi oryantasyonlu bir yardım modelinin geliştirilmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Sipahi, B., Yurtkoru, E. S. ve Çinko, M. (2008). *Sosyal bilimlerde SPSS'le veri analizi*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Smith, H. M. ve Betz, N. E. (2000). Development and validation of a scale of perceived social self-efficacy. *Journal of Career Assessment, 8*, 283-301.
- Smith, H. M. ve Betz, N. E. (2002). An examination of efficacy and esteem pathways to depression in young adulthood. *Journal of Counseling Psychology, 49*, 438-448.
- Traş, Z. ve Arslan, E. (2013). Ergenlerde sosyal yetkinliğin algılanan sosyal destek açısından incelenmesi. *İlköğretim Online, 12*, 1133-1140.
- Wright, S. L. ve Perrone, K. M. (2010). An examination of the role of attachment and efficacy in life satisfaction. *Counseling Psychologist, 38*, 796-823.
- Wright, S. L., Wright, D. A. ve Jenkins-Guarnieri, M. A. (2013). Development of the Social Efficacy and Social Outcome Expectations Scale. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development, 46*, 218-231.

SUMMARY

Individuals are the products as well as the producers of social systems. Within a triadic reciprocal model behavior, cognition, and environment have influence on each other. An environmental stimulus activates cognitive processes, then these result in a particular behavior, and finally behaviour influences the environment. Cognitive factors play important roles on determining how an individual behaves under a certain condition. Among these factors the most essential one is the concept of self-efficacy. In particular, self-efficacy is related to judgments of personal capacity to do something. It is individuals' beliefs about completing a given task or performing behavior successfully under the certain conditions with the skills they possess. Moreover, individuals' self-efficacy beliefs motivate them through challenges and influence their outcome expectations, which is seen as a individual's assumption that a given behavior will result in specific outcomes. Therefore, self-efficacy concerns a belief about being capable of performing, whereas outcome expectations are beliefs about the outcome from carrying out a performance. Individuals' self-efficacy and outcome expectations both influence their goals and their behaviors.

The aim of this study is to investigate the validity and reliability for the Turkish Version of the Social Efficacy and Social Outcome Expectations Scale. The sample of study consisted of 295 students attending different undergraduate programs in Sakarya University Faculty of Education and Arts and Sciences Faculty, during 2013-2014 academic year. Participants ranged in age from 18 to 28 years, and 177 were female and 118 were male.

Exploratory factor analysis revealed that the value of Kiser-meyer-Olkin (KMO) measure of sampling adequacy is .95 and a significant result is on Bartlett's test of sphericity $\chi^2= 3155.501$ ($p<.001$). Results of confirmatory factor analysis indicated that the eighteen items loaded on two factors: $\chi^2= 308.07$, $df= 132$, $RMSEA= .067$, $CFI= .94$, $IFI= .94$, $GFI= .90$, $SRMR= .045$. The Cronbach alpha internal consistency reliability coefficients were found as .93 for social efficacy expectations, as .88 for social outcome expectations, and as .94 for overall scale. The corrected item-total correlations of Social Efficacy and Social Outcome Expectations Scale ranged from .57 to .74.

Overall findings proved that the Social Efficacy and Social Outcome Expectations Scale had high validity and reliability scores and it can be used in order to assess individuals' social self-efficacy in relationships by measuring both their social efficacy expectations and social outcome expectations. Nevertheless further studies in which this scale will be used are important for examining the psychometric properties of data obtained from other samples. Moreover additional research is warranted to explore the convergent and discriminant validity, and test-retest reliability.